

SOSIAL FORANDRING
og
NYE RELIGIØSE
BEVEGELSER

BRYAN R. WILSON, PH.D.
EMERITUS FELLOW

UNIVERSITY OF OXFORD
ENGLAND

2. AUGUST 1995

SOSIAL FORANDRING
og
NYE RELIGIØSE
BEVEGELSER

SOSIAL FORANDRING OG
NYE RELIGIØSE BEVEGELSER

INNHOOLD

I. Tradisjonen med religiøs intoleranse	1
II. Opplevelsen til «nye» bevegelser	2
III. Samtidige nye religiøse bevegelser	3
IV. Innflytelsen fra patologiske tilfeller	4
V. Inkonsekvente anklager	4
VI. Opposisjon mot Scientology	5
VII. Sosial forandring og religiøse reaksjoner	7
Om forfatteren	9

SOSIAL FORANDRING *og* NYE RELIGIØSE BEVEGELSER

BRYAN R. WILSON, PH.D.
EMERITUS FELLOW
UNIVERSITY OF OXFORD
ENGLAND

2. AUGUST 1995

I. TRADISJONEN MED RELIGIØS INTOLERANSE

Fra den tidlige kristendommen av arvet det vestlige samfunnet en kraftig og bevisst tradisjon av religiøs intoleranse. Kristent engasjement var preget av eksklusivitet. Den erklærte seg selv som den eneste sanne tro og betraktet seg selv som berettiget til universelt troskap fra hele menneskeheten. Det var en voluntaristisk tro, og med det formålet å omvende og omfatte hele menneskeheten, var den fra begynnelsen av engasjert i å ubønhørlig verve nye tilhengere. Denne unike samlingen av egenskaper differensierte tidlig kristendom fra andre samtidige religiøse bevegelser; fra jødedommen, som var etnisk basert, og fra de fremherskende mystiske og keiserlige sektene, som var tolerante overfor, eller i det minste likeglade med, andre religioner. Middelalderens kristendom opprettholdt sin

aggressive omvendelse mot hedensk religion. Tilhengerne av disse skulle omvendes. Men den utviklet en enda strengere politikk med undertrykkelse av alle ulydige eller kjetterske manifestasjoner av den kristne tro. Kjetteri kunne straffes med døden – en teologisk politikk berettiget av Thomas Aquinas (1225–74) og ubønhørlig implementert av inkvisisjonen (innført i 1232 og endelig gjort slutt på først i 1820 i Spania). Reformasjonen brakte noe, om enn gradvis, forminskelse av de grovere formene for religiøs intoleranse, men fiendtlighet mot «avvikende» uttrykk av kristendommen vedvarte, selv i de mest liberale og avanserte protestantiske land.

II. OPPLEVELSEN TIL «NYE» BEVEGELSER

Da avvikende former av kristen tro oppnådde en viss mengde stabile tilhengere etter reformasjonen og fremstod som nye religiøse bevegelser, støtte de nesten alltid på ekstrem intoleranse. Hutterittene, som opprinnelig kom fra Tirol, ble gjentatte ganger slått i hjel og tvunget trinnvis til å flykte fra det ene stedet til det andre over hele Sentral-Europa. Kvekerne i England led vedvarende sjikane på slutten av det 17. århundret, og mange av dem ble fengslet for sin tro. De tidlige metodistene i det 18. århundret ble hyppig overfalt, og noen av deres kapeller ble brent. Lokale ordenshåndhevere og dommere var ikke sjelden del av slik forfølgelse, der de ansportet pøbelen og betraktet disse lovlydige religiøse som syndere snarere enn ofre. På slutten av det 19. århundret i England, ble de tidlige tilhengerne av Frelsesarmeen utsatt for lignende fiendtlighet. På bare ett år ble mer enn 600 av dens «soldater» angrepet av «bøller» som medlemmer av Frelsesarmeen mente var ansportet av den innflytelsesrike bryggeriindustrien. På den andre siden ble i løpet av noen få år et lignende antall Frelsesarme-personale fengslet på tvilsomme og kanskje oppdiktete anklager så som å sperre veien. I Sveits på 1890-tallet ble de tiltalt for bedrageri og økonomisk utnyttelse, anklager i likhet med de som var blitt brukt mot mormonkirkens misjonærer i Skandinavia tidligere det samme århundret.

Tidlig i det 20. århundret ble opposisjon mot noen nye religioner uttrykt i forskjellige former: Kristen Vitenskap ble bittært fordømt både for sine påstander om åndelig helbredelse og benektelsen av materie som realitet, men fordømmelsen var stort sett litterær og strakk seg fra satire av Mark Twain til alvorlige angrep av den ansatte historikeren H.A.L. Fisher, blant et sant bibliotek av fiendtlige kommentarer fra prester, leger og, i lettere grad, en genre av satiriske skrifter, tegneserier og satiriske noveller. Opposisjonen til Jehovas vitner, fremdeles ansett som en ny bevegelse i første halvdel av det 20. århundret, var ofte mer fysisk uttrykt. De var utsatt for masse-vold i USA under annen verdenskrig, og noen av dem ble dyppet i tjære og rullet i fjær. De ble forfulgt for å nekte å gjøre honnør til flagget og å synge nasjonalsangen, ikke bare i USA, men i land så forskjellige som Malawi, og deres militærnektelse gjorde dem rettsforfulgt i Frankrike, Spania og Hellas selv i de seneste tiår. I Quebec ble denne generelt lovlydige sekten

ubønhørlig forfulgt av regjeringens ordenshåndhevere i løpet av 1940- og 1950-årene, basert på et variert utvalg av påståtte overtredelser av loven. Eksemplene kunne flerfoldiggjøres – de tjener til å illustrere den fortsatte utbredelsen av religiøs intoleranse og den tilbakevendende opposisjonen mot nye religiøse organisasjoner og nye oppfattelser av religiøs praksis.

Hva alle disse eksemplene har til felles er at disse forfulgte sektene var alle på sin tid relativt nye religiøse bevegelser i mindretall. Fordi de nedlot seg til å avvike fra en eller annen forskrift fra den etablerte religionen, eller valgte å ha sine egne forestillinger om guddommelig frelse og tilbedelse, eller fordi de utfordret normer for det moderne verdslige samfunnet, ble de gjenstand for mistillit og ble betraktet som kilder til sosiale forstyrrelser.

III. SAMTIDIGE NYE RELIGIØSE BEVEGELSER

Med tiden har de som en gang var nye religiøse bevegelser, en tendens til å oppnå større sosial godtagelse. De sektene og bevegelsene som var nye for et århundre eller mer siden – syvendedags adventistkirken, mormonene, Jehovas vitner og andre, ble velkjente og mer eller mindre aksepterte. Selv om de ofte er offer for sosial kritikk, har de fått mer og mer lov til å fungere på sin egen måte. Men diskriminering og opposisjon fortsetter og fokuserer som tidligere på nye religiøse organisasjoner. I de siste fem tiårene har antallet nye religioner i det vestlige samfunnet økt drastisk. Noen er avledet fra varianter av større orientalske trosretninger, andre har dukket opp fra eklektiske gjenfortolkninger av elementer i forskjellige religiøse tradisjoner. Atter andre har tatt fra innfødt folke-religion, eller påstår å være moderne reformeringer av gammel hedenskap. Andre igjen forekommer som åndelige reaksjoner på fremskritt i naturvitenskap, kommunikasjonsteknologi og forskjellige former for mental terapi. Mange søker å vekke og frigjøre menneskelig potensial og å kultivere en åndelig dimensjon for den økende verdslige opplevelsen mennesket har i det moderne samfunnet. Forskere på dette området legger enstemmig vekt på allsidigheten til disse nye bevegelsene, hvor de fleste bare har det til felles at de har oppstått noenlunde på samme tid. Men, det som er synlig er en tendens, tydelig i media og i uttalelser om dette emnet fra offentlige personer, til at alle nye religiøse bevegelser blir slått sammen som om de alle sammen stemte overens med en bestemt stereotype. At denne innstillingen i seg selv er skadelig for rettferdig behandling av nye religioner, bør være innlysende. Når – med rett eller urett – en bevegelse blir åpenlyst anklaget for handlinger eller holdninger imot det allmenne gode for samfunnet, har påstanden en tendens til lett å bli overført til alle slike bevegelser, i forhold til hvilke offentligheten i alminnelighet ikke er godt informert vedrørende deres spesifikke holdninger og aktiviteter. Siden disse bevegelsene er lite kjent, samler misforståelser, rykter, myter og baktalelser seg lett omkring deres rykte. På grunn av den måten mediene i seg selv opererer på, har en påstand, når den har blitt gjort,

en tendens til å bli gjentatt da journalister – som ofte støtter seg til tidligere rapporter fra media, om de er dokumentert eller ikke – gjentar et velkjent historieførløp, og frembringer så det som sosiologer har kalt «negativ oppsummering-begivenheter».

IV. INNFLYTELSEN FRA PATOLOGISKE TILFELLER

Et lite antall dramatiske og helt atypiske episoder har forverret skapelsen av fiendtlige reaksjoner mot nye religioner. Om Charles Manson-familien, som begikk grufulle mord i California, eller Symbionese Liberation Army (Befrielseshær), som var engasjert i terroristaktiviteter, i noen som helst korrekt betydning var religiøse bevegelser, er diskutabelt, men mediene beskrev dem gjerne som sådanne. Jim Jones, sentral figur i Jonestown-tragedien i Guyana i 1978, var en religiøs prest – men fra en etablert trosretning, Disciples of Christ, ikke av en *ny* religiøs bevegelse. Waco-massakren i 1993, Soltempelets Orden-episoden i Canada og Sveits i 1994 og de dødelige aktivitetene til Aum Shinrikyo i Japan i 1995, var patologiske fenomener som hadde å gjøre med nye religioner – men dette var *spesielle* bevegelser, ikke nye religioner generelt. Slike begivenheter er heldigvis sjeldne og må bli sett på i perspektiv: Gitt de bokstavelig talt tusenvis av nye religioner som fungerer i avanserte, industrielle samfunn (vestlige land og Japan), bør bizarre episoder av denne art betraktes som klart unntaksmessige. Men fordi disse tragediene har såret den offentlige bevisstheten dypt og – ikke alltid med full berettigelse – fordi de har blitt tillagt nye religiøse organisasjoner, har bildet av alle slike bevegelser en tendens til å bli uberettiget negativt påvirket. Men faktum er at de fleste nye religiøse grupper fungerer som harmløse kilder til moralsk, sosial og åndelig støtte for sine tilhengere, helt fjernt fra oppfattelsene som har blitt skapt i den moralske panikken som har blitt tent om nye religiøse grupper.

V. INKONSEKVENTE ANKLAGER

I tillegg til den fiendtligheten som har blitt egget av det faktumet at en religion er «ny» (i samfunn hvor den fremherskende generelle antagelsen er at religion nødvendigvis er «gammel»), er utvalget av samtidige nye religioner slik at hver av dem kan angripes for noen av sine egne spesielle egenskaper. Slike anklager kan avvike til et punkt av ren inkonsekvens. Mens noen nye religioner som oppfordrer sine medlemmer til å involvere seg i etablerte dagligdagse aktiviteter tiltrekker seg kritikk fordi de sies «å infiltrere» større sosiale institusjoner og virksomheter, blir andre grupper, som praktiserer kommunitarisme, fordømt for sin separat samfunn-livsstil og for å ta folk ut av det tradisjonelle samfunnet. Noen blir skjelt ut for sine hedonistiske orienteringer og sine ettergivende holdninger til seksualitet og stoffbruk; andre får ikke mindre fiendtlig fordømmelse for å få unge mennesker til å opprettholde en meget asketisk måte å leve på. I en tid hvor en stor variasjon av sosiale krefter stimulerer oppløsningen av den moderne familien,

er det nye religioner som ofte utpekes til å stå overfor anklagen om at de «splitter opp familier». Den slags anklager blir vedvarende rettet mot nye bevegelser, kanskje uten større berettigelse enn da lignende anklager ble gjort mot munkesamfunns-bevegelser i tidligere århundrer.

VI. OPPOSISJON MOT SCIENTOLOGY

Et utvalg av forskjellige bekymringer synes å ha egget opposisjon mot Scientology, inkludert de som som regel vekkes i forbindelse med nye religioner i alminnelighet.

For det første kan Scientology vekke mistanke fordi den påstår å utlede åndelig innsikt fra anvendelsen av rasjonelle prosedyrer. De som går inn for tradisjonell religion, betrakter vanligvis religiøse verdier som noe som er fullstendig over det rasjonelle området, og blir kanskje støtt av ideen om at religiøse sannheter eller åndelig utbytte kan oppnås gjennom tekniske midler – midler forskjellig fra deres egne hellige oppfattelser om tilbedelse og moral. Rasjonelle prosedyrer og systematisk læring kjennetegner vitenskap, teknologi og økonomi, heller enn en søken etter gammel religiøs sannhet eller åndelig opplevelse. Fordi Scientology forbinder åndelige mål og rasjonelle, tekniske (og faktisk teknologiske) midler, har de som går inn for etablert religion en tendens til å fordømme den som ikke «virkelig» religion. De betrakter den som falsk fordi den benytter moderne kunnskap, heller enn gamle formler, minimerer eller gir avkall på alminnelige religiøse begreper som sakralitet og ritualer og antar en pragmatisk orientering for å forfølge religiøse mål. Idet de ignorerer i hvor stor grad religiøse gaver og donasjoner er viktige for alle religiøse organisasjoner, ser de også at i Scientology må tilhengerne betale for utgiftene for sin undervisning, som altfor handels- og forretningsmessig, for direkte et tilfelle av å betale for service til at det er passende for en religion. Således blir Scientologys økonomiske arrangementer fremstilt som utnyttende og derfor å diskvalifisere den bevegelsen som en religion. Men de som fremkommer med slik kritikk, unnlater å erkjenne at i etablerte kirker blir tvingende nødvendige finansielle krav uunngåelig rettet mot tilhengere, som i betalingen for en messe i den katolske kirken, i innførte pakter i noen protestantiske trosretninger, eller i tiende avkrevd, i fortiden, av de større kirkene, og som fremdeles blir krevd i utallige kristne sekter. Disse finansielle illeggelsene synes å være av et annet slag kun fordi betalingsprosedyrene er helliggjort av ofte gammel skikk, eller stadfestet av bibelsk hjemmel. Kritikere av Scientologykirkens økonomiske arrangementer ignorerer den fundamentale funksjonelle likheten til de økonomiske prosedyrene til tradisjonelle religioner ganske enkelt fordi formen atskiller seg og på grunn av den elde og hellighet de normalt er ikledd.

For det andre lover Scientology terapeutisk fordel fra å frigjøre enkeltpersoner fra virkningen av tidligere, traumatiske opplevelser. Det løftet kan forekomme konvensjonelle utøvere av

psykiatri å være en utfordring, både til de teoretiske antagelser i deres praksis og, særlig, til teknikkene de anvender. Derfor er to grupper av fagfolk, geistlige og psykiatere, som kan sies å ha personlige interesser i disse tingene, tilbøyelige til å egge opposisjon mot Scientology, og hver av dem har en bredere støttegruppe av profesjonelle kolleger (for eksempel lærere og leger) og et stadig bredere publikum av lekfolk som de kan påvirke.

For det tredje beslutter noen av de som tar opp Scientology, å gjennomgå ytterligere trening for å bli kvalifiserte Scientology-auditører, og oppgir dermed mer konvensjonelle karrieremuligheter. Foreldre, slektninger og venner som ikke er innviet i Scientology, kan finne en slik beslutning alarmerende. Hvis et kjølig forhold til familie og venner følger et slikt religiøst valg, som noen ganger har vært tilfelle, gir dette ytterligere ammunisjon til de som er imot denne nye religionen – den blir i deres øyne «en kult som splitter opp familier».

For det fjerde kan et mer generelt og utbredt aspekt av den kulturelle etikken til Scientology egge ytterligere opposisjon. Tradisjonell kristendom arver en generelt sett asketisk orientering til verden og har dyrket, vel utover kirkenes eller deres menigheters antagelser om den essensielle karakteren til sann religion, nettopp det at religion bør være høytidelig, noe som fremmer en asketisk etikk, og bundet til oppofrelse av verdslige bekvemmeligheter til fordel for å forberede seg på belønning i et liv etter døden. Den har vært opptatt av å fylle mennesket med en følelse av dets iboende syndighet og dets manglende evne til å oppnå frelse gjennom sine egne anstrengelser. Istedenfor ble folk pålagt å bare være avhengige av en frelser-gud. Scientologykirken hevder, som kontrast, at åndelig utbytte kan realiseres i det nåværende livet. Scientology hevder at alle individer er iboende gode, og underviser i at alle skal ta ansvar for sitt eget liv og aktiviteter. For kirkene er en religion som avviser menneskehetens iboende syndighet allerede en fornærmelse, men denne utfordringen blir ikke mindre ved det faktumet at den etikken Scientology omfatter, har en mye nærmere affinitet med den etos som er fremherskende i den verdslige vestlige verden av siste del av det 20. århundret, en etos med ettergivende hedonisme, som understreker menneskelig lykke og oppmuntring til folk om å realisere sitt fulle potensial. Selv mange ikke-religiøse mennesker, som aksepterer en verdslig hedonistisk orientering til verden, er ikke klare til å anerkjenne som religion en doktrine som oppgir den høytidelige fordømmelsen av hele menneskeheten som syndere, og så lite som de kanskje bevisst aksepterer den tradisjonelle kristne posisjonen, motsetter de seg ikke desto mindre en religion som i disse fundamentale tingene atskiller seg fra den. Derfor, fordi noen enda ikke er klare til å oppgi den tradisjonelle verdensanskuelsen, og fordi andre mener at selv om de ikke selv støtter den etikken, er det ikke desto mindre et anliggende for religion å gjøre det, trekkes meget forskjellige deler av offentligheten sammen i opposisjon mot den nye religionen Scientology.

VII. SOSIAL FORANDRING OG RELIGIØSE REAKSJONER

Det er et generelt kjennetegn for de etablerte religionene å understreke sin elde. Denne påstanden er intimt forbundet med troen at det finnes varige sannheter, evige sannheter og den vage, men kraftfulle ideen at autentisk visdom kommer fra en uspesifisert ur-fortid. Samtidig finnes det en utbredt bevissthet om det ubønhørlige i mange aspekter av sosialt liv av ugjenkallelig forandring. Når den økonomiske og industrielle orden gjennomgår slik rask og merkbar forandring, når den sosiale strukturen manifesterer en kontinuerlig prosess av gjentilpassing, når større sosiale institusjoner – statssamfunn, loven, utdanning, fritid og til og med familien – alle opplever både konstant ubevisst tilpassing og programmer av bevisst reform, ville det være usedvanlig hvis ikke religiøse ideer og organisasjoner ville undergå lignende prosesser av forandring og nyskaping. Det gjør de til tross for elde og tradisjon. Allikevel er antagelsen at religion bør være, som liturgien uttrykker det, «som det var i begynnelsen, er nå, og i all evighet skal være», så forankret at aktører i andre sosiale institusjoner finner det vanskelig å komme overens med ideen om nye religioner eller de nyskapende prosedyrene som disse religionene fremmer. Lovens håndhevere arbeider med utslitte definisjoner etablert av rettspraksis som strekker seg inn i den fjerne fortiden, slik at selv den juridiske oppfatningen av hva som kunne utgjøre religion, er forvirret og foreldet. Politikere, som er følsomme overfor uro i offentligheten når av hvilken som helst grunn nye religioner blir angrepet i massemedia, påberoper lett konvensjonelle og etablerte antagelser om hvordan religion skal være. Journalister spiller på disse bredt spredte tradisjonelle forestillingene når religiøse forhold periodisk kan opphøyes til saker av større offentlig anliggende. På tross av bestrebelse på å bringe sin egen religiøse opptreden «à jour», ser den etablerte religiøse institusjon i seg selv generelt med mistro på innovative utviklinger som finner sted utenfor kirkenes grenser. I en hurtig skiftende verden, hvor sosiale institusjoner er i stadig forandring, tilskrives kun religion en fortsettende og teoretisk uforandret rolle, funksjon og form. Men bevisene viser at et stort antall personer søker og finner nye mønstre for religiøs praksis og nye oppfattelser av religiøs sannhet, engasjerer seg i nye åndelige søken, og deltar i nye typer av religiøse organisasjoner. Selv om mange av de store kildene til offentlig mening og innflytelse stadig er bundet til det gamle klisjeaktige bildet av religion, er opposisjonen mot nye religiøse bevegelser hovedsakelig fordi de er nye, ensbetydende med motstand mot selve prosessen av sosial og religiøs utvikling i seg selv.

BRYAN RONALD WILSON

2. august 1995

Oxford, England

OM FORFATTEREN

Bryan Ronald Wilson er professor emeritus i sosiologi ved University of Oxford. Fra 1963 til 1993 var han også Fellow i All Souls College og ble i 1993 valgt til Emeritus Fellow.

I mer enn 40 år har han gjennomført forskning innen religiøse minoritetsbevegelser i Storbritannia og i utlandet (i USA, Ghana, Kenya, Belgia og Japan, blant andre steder). Arbeidet hans har innbefattet å lese publikasjoner av disse bevegelsene og, der det er mulig, å omgås med deres medlemmer i deres møter, servicer og hjem. Det innebar også vedvarende oppmerksomhet på, og kritisk vurdering av, arbeidet til andre akademikere.

Han har en bachelorgrad i realfag (Økon) og en ph.d. fra University of London og Master fra University of Oxford. I 1984 anerkjente University of Oxford verdien av hans utgitte arbeid ved å tildele ham graden D.litt. I 1992 gjorde Det katolske universitetet i Louvain i Belgia ham til æresdoktor. I 1994 ble han innvalgt som Fellow i det Britiske Akademiet (British Academy).

På forskjellige tidspunkter har han holdt de følgende ytterligere stillingene:

Fellow i Commonwealth Fund (Harkness Foundation) ved University of California i Berkeley i USA, 1957–58

Gjesteprofessor ved University of Ghana, 1964

Fellow i American Council of Learned Societies, ved University of California i Berkeley i USA, 1966–67

Forskningskonsulent for religionssosiologi hos Università degli Studi di Padova i Italia, 1968–72

Besøkende Fellow i Det japanske samfunnet (The Japan Society), 1975

Gjesteprofessor ved Det katolske universitetet i Louvain i Belgia, 1976; 1982; 1986; 1993

Snider gjesteprofessor ved University of Toronto i Canada, 1978

Gjesteprofessor i religionssosiologi og konsulent for religionsstudier hos Mahidol universitetet i Bangkok i Thailand, 1980–81

Scott besøkende Fellow, Ormond College, University of Melbourne i Australia, 1981

Gjesteprofessor ved University of Queensland i Australia, 1986

Fremstående gjesteprofessor ved University of California i Santa Barbara i California i USA, 1987

I årene 1971–75, var han president for Conférence Internationale de Sociologie Religieuse (International Society for the Sociology of Religion – Det internasjonale samfunn for religionssosiologi); i 1991 ble han valgt til ærespresident for denne organisasjonen som nå hadde fått nytt navn, Société Internationale de Sociologie des Religions

Medlem av rådet i Samfunnet for det vitenskapelige studiet av religion (USA) 1977–79

I flere år, Assosiert europeisk redaktør for *Journal for det vitenskapelige studiet av religion*

I seks år, medredaktør av *Årlig gjennomgang av samfunnsvitenskap om religion*

Han har holdt mange foredrag om religiøse minoritetsbevegelser i Storbritannia, Australia, Belgia, Canada, Japan og USA, og av og til i Tyskland, Finland, Frankrike, Nederland, Norge og Sverige.

Han har blitt innkalt som ekspertvitne på sekter i domstoler i Storbritannia, Nederland, New Zealand og Sør-Afrika og har gitt bevis på beediget erklæring for domstoler i Australia og i Frankrike. Han har også blitt bedt om å gi ekspertmessig skrevet råd om religiøse bevegelser for den parlamentariske innenrikskomiteen i Underhuset.

Blant andre arbeider har han utgitt ni bøker viet helt eller delvis til religiøse minoritetsbevegelser:

Sects and Society: the Sociology of Three Religious Groups in Britain, London: Heinemann og Berkeley: University of California Press, 1961, gjenopptrykt, Westport, Connecticut, USA, Greenwood Press, 1978

Patterns of Sectarianism (redigert) London; Heinemann, 1967

Religious Sects, London: Weidenfeld og Nicholson; New York: McGraw Hill, 1970 (også utgitt i oversettelse på fransk, tysk, spansk, svensk og japansk)

Magic and the Millennium, London: Heinemann, og New York: Harper og Row, 1973

Contemporary Transformations of Religion, London: Oxford University Press, 1976 (også utgitt i oversettelse på italiensk og japansk)

The Social Impact of the New Religious Movements (redigert) New York: Rose of Sharon Press, 1981

Religion in Sociological Perspective, Oxford: Clarendon Press, 1982 (også utgitt i oversettelse på italiensk; japansk oversettelse under forberedelse)

The Social Dimensions of Sectarianism Oxford: Clarendon Press, 1990

A Time to Chant: the Soka Gakkai Buddhists in Britain, [med K. Dobbelaere] Oxford: Clarendon Press, 1994 (japansk oversettelse under forberedelse)

Han har også bidratt til mer enn tjudefem artikler om religiøse minoritetsbevegelser, til redigerte arbeider og lærde journaler i Storbritannia, USA, Frankrike, Belgia, Nederland og Japan, og til *Encyclopaedia Britannica*, *Encyclopedia of Social Sciences* og *Encyclopedia of Religion* og holder på å forberede et bidrag for *Encyclopedia Italiana*.

